

Mäntyharjun kunta / Varhaiskasvatuspalvelut

Toimintasuunnitelma 2024–2025

MÄNTYHARJU.
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma toimintavuodelle 2024–2025

JOHDANTO	2
1 VARHAISKASVATUKSEN VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET	3
2 HYVÄ ARKI JA LAADULLISET TAVOITTEET.....	6
2.1 Laadulliset tavoitteet toimintakaudelle 2024–2025.....	7
3 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN JA OPPIMISEN ALUEET	9
4 OPPIMIS- JA TOIMINTAYMPÄRISTÖT	12
4.1 Lähiluonto ja -alue oppimisympäristönä	12
4.2 Leikkiympäristöt oppimisen tukena.....	13
4.3 Paikka rauhoittumiselle	13
5 LAPSEN OSALLISUUS JA HYVINVOINTI	13
5.1 Lapsi aktiivisena toimijana ja oppijana	13
5.2 Kiusaamisen ehkäisy	14
5.3 Tunne- ja vuorovaikutustaidot.....	15
5.3.1 MiniVerso.....	15
5.3.2 Huomaa hyvä! -menetelmä	16
5.3.3 TUIKKU - tunnetaitoja ja osallisuutta varhaiskasvatuksessa.....	16
5.4 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	17
5.5 Kerhotoiminta	17
6 LAPSEN TUKI.....	18
7 DOKUMENTOINTI, ARVIOINTI JA LAADUN KEHITTÄMINEN.....	19
8 MONIALAINEN YHTEISTYÖ, TIEDOTTAMINEN JA MUU VIESTINTÄ.....	20
8.1 Monialainen yhteistyö	20
8.2 Yhteistyö ja tiedottaminen huoltajille	21
9 HENKILÖSTÖN KOULUTUS JA TYÖHYVINVOINTI.....	22

JOHDANTO

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma perustuu varhaiskasvatuslakiin (540/2018), Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan, kuntastrategiaan, hyvinvointisuunnitelmaan ja kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmaan varhaiskasvatuksessa.

Kunnallista varhaiskasvatustyötä ohjaavat arvot:

Lapsella on oikeus saada tasa-arvoista kohtelua, lapsen etu tulee huomioiduksi, lapselle suodaan mahdollisuus täysipainoiseen kehittymiseen, lapsen mielipiteet kuullaan ja otetaan huomioon (Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2022).

Varhaiskasvatuksen arvot ja toiminnan punainen lanka ohjaavat tiimihenkilöstön määrittelemiä tiimien arvoja, jotka kirjataan ryhmävasuun myös huoltajien nähtäväksi.

Kuntastrategian arvot YHDESSÄ, UUDISTUEN ja POSITIIVISESTI näkyvät varhaiskasvatuksen strategisissa painopisteissä. Arvoja pyritään jalkauttamaan ja tuomaan näkyväksi toimintavuoden aikana erilaisin keinoin.

Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten päiväkotia Mustikkatassussa varhaiskasvatusta pedagogisesti toteutetaan ja kehitetään. Käytännön toteuttamissuunnitelmat tehdään jokaisessa lapsiryhmässä lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden erilliseen suunnitelmaan.

Toimintasuunnitelma laaditaan koko toimintavuodelle ja siihen kirjataan painopistealueet, vuoden teema sekä kehittämiskohteet.

Lisäksi jokaisessa tiimissä tehdään:

- tiimisopimus / ryhmävasun tiimin arvot
- lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat
- ryhmäkohtainen toimintasuunnitelma (taulukko)

Toimintavuodesta tehdään varhaiskasvatuksen yhteinen toimintakertomus.

Toiminnan punaisena lankana on:

LEIKKI, VUOROVAIKUTUS JA LÄSNÄOLO

1 VARHAISKASVATUKSEN VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET

Varhaiskasvatuksen visio:

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatus on lasta kuulevaa ja kunnioittavaa, pedagogisesti laadukasta, arjessa kasvattavaa toimintaa, jossa vanhemmat ovat osallisia.

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatusta kehitetään varhaiskasvatuslain 3§:n tavoitteiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Alla olevissa pitkän aikajänteen ohjelmakorteissa /strategisissa painopisteissä nostetaan esille kuusi eri teemaa. Teemojen painotus vaihtelee vuosittain. Teemojen tavoitteissa pyritään huomioimaan kuntastrategia, kunnan hyvinvointisuunnitelma ja talousarvion tavoitteet. Pedagogisessa johtamisessa toiminnan suunnittelulla ja sen toteutuksella on tärkeä merkitys vision toteuttamiseksi.

1. Strateginen teema:

Lapsen ja perheen hyvinvointia edistävä varhaiskasvatus

Strateginen tavoite:

- luodaan yhteiset linjaukset ja periaatteet (sisällölliset suunnitelmat ja linjaukset, vasut, henkilöstöä koskevat pelisäännöt ja linjaukset)
- varhaiskasvatuksessa on osaavaa ja ammattitaitoista henkilöstöä
- laadunhallintatyölle luodaan rakenteet, jotka varmistavat varhaiskasvatustyön säännöllisen monipuolisen arvioinnin
- henkilökunnan resurssoinnin on oltava riittävä lain ja asetuksen mukaisesti

Toiminta:

- yhteinen keskustelu; keskusteleva toimintakulttuuri, ns. pedagoginen puhe
- toimintaympäristön luominen ja siihen sitoutuminen
- kulttuuri- ja liikuntakasvatusta tukeva toiminta (kulttuurikasvatussuunnitelma)
- luonto oppimisympäristönä
- yhteiset käsitteet ja periaatteet
- kehittämis- ja koulutussuunnitelma
- varhaiskasvatuslain juurruttaminen työhön
- varhaiskasvatussuunnitelman toteuttaminen, kuntavasus VASU'22
- henkilöstösuunnitelmassa huomioitava varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien määrä myös tulevaisuudessa
- kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen, tunnekasvatus
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteuttaminen

2. Strateginen teema:

Kehittämiseen ja osaamiseen perustuva, innovatiivinen toiminta

Strateginen tavoite:

- uudet toimintamallit ja työtavat
- hallintokuntien ylittävät palvelut – monialaisuus; varhaiskasvatus, koulu, nuorisotyö, sosiaalityö, terveydenhuolto, perhepalvelut, kolmas sektori
- verkostoituminen
- asiakaslähtöinen palvelu

Toiminta:

- kokeiluja; pilotteja ja hankkeita
- yhdessä tekemistä
- pienryhmätoiminta jokapäiväiseksi ja kokopäiväiseksi
- kokopäiväpedagogiikka
- lapsikeskeinen ja -lähtöinen toiminta, pois opetus- ja tuokiokeskeisyydestä
- henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja lisääminen
- sähköinen asiointi
- toimivat palautejärjestelmät
- lasten havainnointi ja toiminnan dokumentointi
- oman työskentelyn arviointi, Valssin käyttöönotto

3. Strateginen teema:

Kestävän kehityksen periaatteella toimiva varhaiskasvatus

Strateginen tavoite:

- varhaiskasvatus toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- varhaiskasvatussuunnitelmassa kuvataan käytössä olevat kestävän kehityksen toimintaperiaatteet

Toiminta:

- hankinnat kestävän kehityksen periaatteilla
- toiminta lasten kanssa kestävän kehityksen periaatteita noudattaen
- lasten ohjaaminen kestävään kehitykseen
- ulkopuolisen ympäristöosaamisen hyödyntäminen

4. Strateginen teema:

Hyvälle yhteistyölle rakentuva varhaiskasvatus

Strateginen tavoite:

- yhteistyö huoltajien kanssa on varhaiskasvatustyön perusta. Siinä yhdistyvät huoltajien ja henkilöstön asiantuntemus tasavertaisessa vuorovaikutuksessa

Toiminta

- vanhempien, lasten osallisuuden lisääminen
- varhaiskasvatuksen hyvä aloitus
- lapsen varhaiskasvatussuhteeseen kestävä luottamuksellinen yhteistyö

-hyvän yhteistyön hengessä varhaiskasvatustoimintaa suunnitellaan yhdessä perheiden kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta

- perheiden kohtaamisessa huomioidaan monimuotoiset perheet ja erilaisten perheiden tarpeet

-varhaiskasvatuksessa on huomioitava eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten ja perheiden tarpeet ja oikeudet

- perheillä on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatusta koskevaan toiminnan suunnitteluun

-yhteistyö on myös yhteisöllistä vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta

-monialainen yhteistyö

- hyvinvointialueen kanssa muodostuvat yhteistyökuviot perheiden hyvinvointia tukeväksi

- palveluohjaus

- henkilöstö edistää huoltajien verkostoitumista ja mahdollisuuksia osallistua varhaiskasvatuksen yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin

- henkilöstö tunnistaa perhekäsityksen muutokset, eri sukupolvien erot ja monikulttuurisuuden tuomat haasteet

- hyvät vuorovaikutustaidot

- asiakkaan kohtaaminen

- palautejärjestelmä

- asiakastyytyväisyyskyselyt

-monialainen yhteistyö lasten hyvinvoinnin tukemiseksi

-hyvinvointialueen palveluohjauksesta tiedottaminen perheille

-yhteistyömuodot hyvinvointialueella

5. Strateginen teema:

Taloudellinen ajattelu ja vastuullisuus

Strateginen tavoite:

- palveluprosessit huomioiva budjetointi

- taloudellisesti tehokasta ja joustavaa palvelua

- varhaiskasvatustalouden siirtymäsäännöksen huomiointi

Toiminta:

- henkilöstön koulutus

- henkilökuntaresurssin joustava ja järkevä käyttö, työnkierto

- palvelua tarjotaan kysynnän mukaan eri toiminta-aikoina ja eri vuorokaudenaikoina

- järkiperäinen ja tarpeenmukainen rekrytointi

6. Strateginen teema:

Osallisuuteen perustuva, luova, suvaitseva toimintakulttuuri ja toimiva johtaminen

Strateginen tavoite:

- varhaiskasvatus perustuu henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen ja hyvään johtamiseen
- kehittämistoiminnassa ja päätöksenteossa hyvä henki ja vaikuttamisen mahdollisuus
- esihenkilö vahvistaa henkilöstön osaamista ja varhaiskasvatuksen uusia linjauksia
- vuorovaikutus perheiden, henkilöstön, johdon ja poliittisten päättäjien välillä

Toiminta:

- työyhteisöissä kehitetään toimintaa perheiden tarpeiden pohjalta nykyisiä käytäntöjä arvioiden ja uusia malleja etsien
- kuntavasussa linjataan toimintaperiaatteet ja kuvataan toimintakulttuuri
- työntekijät verkostoituvat ja osallistuvat eri työryhmien työhön
- kehitetään henkilöstön hyvinvointia edistäviä toimintamalleja
- tiedottaminen

2 HYVÄ ARKI JA LAADULLISET TAVOITTEET

Varhaiskasvatuksen toimintamuodot Mäntyharjulla ovat:

1. Päiväkoti Mustikkatassu on vuoropäiväkoti. Päiväkoti on pääsääntöisesti auki klo 6.30–17.00 välisenä aikana.

Vuorohoito on varhaiskasvatuspalvelua, jota tarjotaan klo 18.00–06.00 ja/tai viikonloppuna ja arkipyhinä. Vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta. Vuorohoitoa tarjotaan, kun molemmat huoltajat ovat samanaikaisesti työvuorossa. Vuorohoitoon on laadittu linjaukset.

- ✓ iltahoito klo 18.00–22.00
- ✓ yöhoito klo 22.00–06.00
- ✓ ympärivuorokautinen hoito, joka järjestetään kaikkina vuorokaudenaikoina ja kaikkina viikonpäivinä (poikkeus juhannus ja jouluku).

2. Omassa kodissaan työskentelevät perhepäivähoitajat taajamassa ja Toivolassa.

Perhepäiväkodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät vielä ole perusopetuksessa. Lisäksi ryhmässä voi olla yksi esikoululainen osapäiväisessä hoidossa.

Perhepäivähoitajan säännöllinen työaika on keskimäärin 40 tuntia viikossa. Työajan tulee ta-soittua ennalta laaditun työvuoroluettelon mukaisesti em. viikkotuntimäärään työaikajakson aikana.

Toimintavuoden 2024–2025 alkaessa perhepäivähoitoon ei ole muodostumassa taloudellista ja pedagogisesta näkökulmasta katsottuna lapsiryhmiä.

Toiminta-aika:

Syyskausi 1.8.-31.12.2024

- syyslomaviikolla 21.10.-27.10.2024 (vk 43) ja koulun joululomalla 21.12.2024-6.1.2025 (vk 51–2) esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään päiväkotimustikkatassussa.

Kevätkausi 1.1.-31.7.2025

- hiihtolomaviikolla 24.2.-2.3.2025 (vk 9) ja koulun kesälomalla 1.6.-31.7.2025 esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään päiväkotimustikkatassussa.

Hyvä arki muodostuu:

- sensitiivisestä ja lasta huomioivasta yhdessäolosta,
- koko päivän kattavasta monipuolisesta, pedagogisesti suunnitellusta toiminnasta,
- päivittäisestä fyysisestä aktiivisuudesta, levosta ja ruokailosta.

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatuksessa painotetaan hyvää arkea, lapsen osallisuutta, leikkiä ja sensitiivistä vuorovaikutusta, jotka edistävät lasten ja aikuisten hyvinvointia.

[2.1 Laadulliset tavoitteet toimintakaudelle 2024–2025](#)

TOIMINTAKAUDEN 2024-2025 PAINOTUKSET JA KEHITTÄMISEN KOHTEET:

- pienryhmätoiminta kokopäiväpedagogiikkaa hyödyntäen
- yhteistoiminnan kehittäminen – samat tavoitteet ja teemat päiväkodissa, toteutus päiväkodissa väriaikeissa ikätason mukaisesti
- tavoitteiden ja laadun toteutumisen varmistaminen jokaisessa lapsiryhmässä
- havainnointi ja arviointi pedagogisen toiminnan osana
- inklusiivisuus; lapsi tasa-arvoisesti osana ryhmää
- lapsen tuki; prosessit ja käytänteet, jalkauttaminen ja prosessien sujuvoittaminen mahdollisesti lisäkoulutuksen avulla

1. Varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisuus toteutuu pienryhmätoimintana kokopäiväpedagogiikkaa hyödyntäen, jolloin kaikki päivän tilanteet ovat tärkeitä lapsen kasvulle ja oppimiselle.

Toimenpiteet toimintakaudella 2024–2025:

- päivästruktuurin suunnittelu
- tiimisopimus kokopäiväpedagogiikan ja tiimitoiminnan perustana ja työntekijän perehdyttäjänä
- tiimipalaverit pidetään säännöllisesti
 - o ryhmäkohtaisissa tiimipalavereissa arvioidaan kokonaisvaltaista tiimitoimintaa ja tiimin vuorovaikutustapaa
- isossa tiimissä painopiste suunnittelussa
 - o ryhmässä tehdään pedagogista työvuorosuunnittelua

2. Pienryhmätoiminta on keskeinen työtapa, joka tukee lapsen osallisuutta.

Toimenpiteet toimintakaudella 2024–2025:

- ryhmät muodostetaan pedagogisin perustein joustavasti vastaamaan lasten tarpeita ja vertaistukea
- panostetaan lasten havainnoinnin dokumentointiin
- lasten vahvuuksia hyödynnetään toiminnan suunnittelussa
- lasten osallisuutta vahvistetaan toiminnan arvioinnissa
- lasten osallistumista toiminnan suunnitteluun kehitetään laaja-alaisesti ja leikin avulla

3. Kehitämme toimintaa inklusion periaatteiden mukaisesti. Kiinnitämme huomiota, että jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään ja osallistua yhteiseen toimintaan lapsen omalla tavalla.

Toimenpiteet toimintakaudella 2024–2025:

- ryhmissä kiertää varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka tukee ryhmien yleisen tuen menetelmien toteutumista ja arviointia
- lapsen tuki toteutuu lakisääteisesti
- tuen muodot kirjataan vasuun ja niitä arvioidaan inklusiivisuuden näkökulmasta
- tuen käsikirja otetaan käyttöön
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma otetaan käyttöön
- henkilöstön koulutus tarpeen mukaan
- osallisuuden opas – miten huoltajat ja lapset voivat osallistua varhaiskasvatuksen arkeen

4. Jokaiselle lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa. Lapsen vasuun on tärkeää kirjata lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja mahdollinen tarvittava tuki.

Toimenpiteet toimintakaudella 2024–2025:

- kehitämme keinoja, joilla lapsi tulee kuulluksi vasun laadinnassa (esim. kuvatuki, tarinallistaminen)
- lapsella mahdollisuus ikä ja kehitystaso huomioiden osallistua vasukeskusteluun
- lapsen vasut on tehty sovitun aikataulun mukaan
- lapsen tuen muodot ja taso kirjataan lapsen vasuun tuen suunnitelman mukaisesti
- lapsen vasuja arvioidaan
- lapsen vasuja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja pienryhmien suunnitelmissa

3 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN JA OPPIMISEN ALUEET

Toiminta pyritään suunnittelemaan ja toteuttamaan laaja-alaisesti. Lasten ja perheiden ideoita huomioidaan suunnittelussa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet otetaan huomioon toimintakulttuurin ja oppimisympäristöjen kehittämisessä sekä kasvatuksessa, opetuksessa ja hoidossa.

Pienryhmätoiminta on oleellinen toimintamuoto lasten havainnoinnissa, oppimisen tukemisessa ja pedagogisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Toiminnan suunnittelussa huomioidaan seuraavat laajemmat suunnitelmat:

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet
- Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatussuunnitelma
- Mäntyharjun kunnan strategia
- Hyvinvointisuunnitelma
- Talousarvion tavoitteet
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Kiusaamisen ehkäisysuunnitelma
- Mäntyharjun kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma

Toimintavuonna 2024–2025 varhaiskasvatuksen pedagogisena teemana on **osallisuus ja yhteisöllisyys**:

- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
- Sosiaalisten taitojen ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- Oma-aloitteisuuden lisääminen
- Elämäntaidot

Varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti.

1 Kielten rikas maailma

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten identiteettien kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kehittymistä.

Tavoitteena on kehittää kielitietoisuutta, rikastuttaa sanavarastoa, vahvistaa ilmaisua, harjoittaa kuuntelemisen taitoa ja harjoittaa monilukutaitoa.

Toimenpiteet:

- KiLi -kerho /Kieli ja Liikunta -kerho
- S2 -ohjaus mm. kuvatuen avulla
- Kommunikaatiokeinojen laajentaminen Tikoteekin kanssa tuotetun materiaalin avulla

- Yhteistyö kirjaston kanssa; keskiviikon kiva kirjakahvila, eteiskirjasto, Pikkulukusankari
- Roihusten perhe -materiaalin käyttäminen osana sanavaraston rikastuttamista
- Kuvat kielen tukena; erilaisten siirtymien, tuokioiden ja leikkien kuvittaminen otetaan käyttöön kaikissa varhaiskasvatuksen ikäryhmissä. Ohjeiden pilkkominen ja päivästruktuurin kuvittaminen tukemaan lapsen oppimista niin päivähoitossa kuin vuorohoidossa
- Lukulumo -lisenssin hyödyntäminen suunnitelmallisesti ja pedagogisesti kaikenikäisten lasten kanssa. Sovelluksen avulla huomioimme lasten kielitietoisuutta, tuemme erikielisten lasten äidinkieltä, laajennamme suomen kielen sanastoa sekä vahvistamme sanavarastoa
- Monilukutaidon kehittäminen erilaisten sovellusten, merkkien ja symbolien avulla
- Mediakasvatusviikko
- Pelikasvatussuunnitelman käyttöönotto
- Pelikerho

2 Ilmaisun monet muodot

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön.

Tavoitteena monipuolinen musiikkikasvatus, laulujen ja lorujen käyttö ilmaisun keinona, kuvien ja taiteen tekemisen mahdollistaminen, itseilmaisu draaman ja liikkeen avulla.

Toimenpiteet:

- Mäntyharjun kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma osana toiminnan suunnittelua
 - o Työpajat, retket, konsertit
- Päiväkodin yhteiset Tassutuokiot – harjoittelemme esiintymistä, esitysten kuuntelemista ja arvostamista
- Pihamusiikki -materiaalin avulla mahdollistamme ja rikastamme musiikillista ilmaisua.
- Laulut, lorut päivittäin
- Monipuolinen, pehmeiden ja kovien materiaalien käyttö
- Saduttaminen ja satuhieronta
- Kirjaston monipuolinen käyttö myös oppimisympäristönä

3 Minä ja meidän yhteisömme

Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Oppimisen aluetta tarkastellaan eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista.

Mäntyharjun kulttuuripolussa (kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmassa varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen) varhaiskasvatuksen syventävänä tasona on tutustuminen Mäntyharjun rakennettuun kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristökohteisiin.

Toimenpiteet:

- Järjestämme yhteisöllisiä tapahtumia tai juhlia, joihin perheet ovat tervetulleita
- Kevään-25 eskaritoiminta
- Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa
- Lasten ottamat kuvat ja videot dokumentoinnin välineenä
- Digilaitteet: BeBot, iPad ja erilaiset pedagogiset sovellukset, minimikrofoni

- Kalenterivuoden juhlien viettäminen
- Lasten oikeuksien viikko
- Retket keväällä-25; Taidekeskus Salmela, Mäntyharjun museo

4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Varhaiskasvatus tukee lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta.

Toimenpiteet:

- Retket lähiympäristöön; metsäalue, Leijonakota, Kisalan alue
- Kannustamme kestävään kehitykseen, esim. kierrätys, energian kulutus, ruokahävikin vähentäminen
- Liikenneturvan materiaali liikennekasvatuksessa
 - o liikenneturvallisuustyöryhmän ehdottamat kampanjat
- Luontolive -palvelu
- Erilaiset digivälineet ja -ohjelmat

5 Kasvan, liikun ja kehityn

Kasvan, liikun ja kehityn -oppimisen alueeseen sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuden liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysisistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle.

Tavoitteena on Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelman mukaisesti liikunnan lisääminen kaikissa arjen tilanteissa.

Toimenpiteet:

- Perheiden osallistaminen tapahtumiin ja tempauksiin, jotka tukevat lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia
- Arkiseikkailu -tapahtuma
- Unelmien liikuntapäivä
- Jekku Jänön seikkailut -viikko
- Lasten kehotunnekasvatus
- Kannustamme lapsia omatoimisuuteen lapsen ikä ja kehitys huomioiden
- Noudatamme Makuaakkoset -diplomin mukaista ruokakasvatusta
- Ruokailun yhteiset pelisäännöt; linjaukset ja perustelut
- Harjoittelemme itsesäätelyä, rauhoittumista ja keskittymistä satuhieronnan avulla
- Liikkuva varhaiskasvatus – Nykytilan arviointiraportin pohjalta tehtävät kehittämistoimet
- Yhteistyö neuvolan ja ruokapalvelujen kanssa
- Liikuntaneuvonta
- Ilo kasvaa ulkona -hankkeen myötä saadun Tunteet hukassa -metsäseikkailumateriaalin hyödyntäminen edelleen

4 OPPIMIS- JA TOIMINTAYMPÄRISTÖT

Oppimisympäristöjen tulee olla turvalliset ja terveelliset. Ympäristön tulee olla oppimista edistävä ja kehittävä sekä lasten ikä ja kehitys huomioonottava.

Oppimisympäristöjen rakentaminen perustuu ryhmän tarpeisiin ja kasvattajien havaintoihin. Oppimisympäristöjen muokkaamiseen lapset voivat vaikuttaa esim. lasten kokouksissa.

Lapsilta nousseet ideat, ajankohtaiset aiheet, kuukausiteema ja vuodenvaihteen mukaiset juhlat muokkaavat oppimis- ja toimintaympäristöä.

Päiväkodin sisätiloja tulee pystyä hyödyntämään monipuolisesti ja innovatiivisesti kaikkien lapsiryhmien näkökulmasta (pienryhmätilat, askartelutila, jumppasali, kotikeittiö). Lapsilla on käytettävissä leluja, kirjoja, pelejä. Tilat visualisoidaan siten, että lapsen on helppo hahmottaa eri toimintapisteen.

Päiväkodin käytävien hyödyntäminen lasta aktivoivana otetaan aktiivisempaan käyttöön lasten ikä ja kehitys huomioiden esteettömyys huomioiden. Erilaiset hyppyradat, mielikuvitusleikit, sohvaryhmien hyödyntäminen lukemiseen tai odotusleikkeihin on mahdollista.

Ulkona päiväkodin piha-alueen leikkialueet tarkistetaan säännöllisesti. Pihan eri elementtejä ja alueita muokataan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan (esim. kesällä mahdollistetaan varjoisia leikkejä, liikuntavälineistön monipuolinen käyttö, pyörättömät perjantait, pelipäivä jne.).

Päiväkodin sisätilojen ja pihan siisteydestä, turvallisuudesta ja terveellisyydestä vastaa pääosin tekninen toimi, ja haluamme tehdä yhteistyötä ehdottamalla heille parannuskohteita. Tällaisia ovat mm. hiekkalaatikoiden aurinkovarjojen parantaminen ja rakentaminen, sisäilman viilentäminen kesällä, kiintokalusteisiin kuuluvien ikkunoiden ja ovien säle- tai pimennysverhojen uusiminen sekä ruoka- ja jumppasalin akustointi.

Toimintavuonna 2024–2025 varhaiskasvatuksen hankinnoissa keskitytään digitaalisten oppimisympäristöjen rakentamiseen ja kehittämiseen.

4.1 Lähiluonto ja -alue oppimisympäristönä

Eri vuodenaikoina hyödynnetään lähialueen metsiä ja leikkipuistoja oppimisympäristöinä. Metsässä olevat majat antavat mielikuvitukselle tilaa, maaston monimuotoisuus haastaa lasta tasapainoilemaan ja kiipeämään.

Talvella tavoitteena on käyttää Leijonakodan takana olevaa hiihtolatua sekä Mustikkatassun ja Yhtenäiskoulun luistelukenttiä. Kesällä koulun kentällä voi harjoitella yleisurheilun alkeita.

Lisäksi Leijonakota ja kirjasto on käytettävissä erilaisissa toiminnoissa. Tavoitteena on kehittää yhteistyötä mm. Reissupolun ja kunnan liikuntapalveluiden kanssa.

4.2 Leikkiympäristöt oppimisen tukena

Leikkien suunnitteluun, rakentamiseen ja arviointiin osallistuvat lapset ikänsä ja kehityksensä mukaisesti. Leikkejä rikastutetaan lasten ideoilla ja kasvattajien havainnoilla.

Leikkiä arvostetaan ja sille annetaan aikaa.

Vapaan ja ohjatun leikin havainnointi antaa tietoa lapsista ja leikin kehityksestä. Havaintojen pohjalta leikkiä ohjataan. Kasvattajien tehtävänä on luoda lapsille turvallinen ympäristö harjoitella vuorovaikutus- ja neuvottelutaitoja sekä tukea lapsen mielikuvitusta. Leikin aktiiviseen havainnointiin pyritään etsimään työkaluja.

Kasvattajien tehtävänä on olla mukana leikeissä joko leikin rikastajana, kiusaamistilanteiden ehkäisijänä, leikin ohjaajana tai havainnoijana. Lapsille tarjotaan myös ohjattua leikkiä vertaisryhmässä.

Huomioimme leikin mahdollisuuden siirtymä- ja odotustilanteissa kokopäiväpedagogiikan näkökulmasta.

4.3 Paikka rauhoittumiselle

Lapsille tulee mahdollistaa aika ja paikka rauhoittumiseen ja lepoon. Tiloja muuntelemalla otetaan huomioon lasten erilaiset ja yksilölliset levon ja rauhoittumisen tarpeet. Lisäksi tiloissa voidaan käyttää sermejä ja huopakotia rauhoittumiselle ja keskittymiselle.

Lepotiloiksi tarkoitettuja tiloja voidaan suunnitella ajatuksella ”Lepola ja Rentola”, jolloin toisessa tilassa lapsilla on mahdollisuus nukkua ja toisessa tilassa voivat hetken rentoutua ne lapset, jotka eivät nuku tai eivät huoltajien toiveesta tarvitse päiväunia.

Pedagogisessa toiminnassa kasvattajat huomioivat myös mahdollisuuden lapsen rauhalliseen siirtymään tiloissa sekä työskentelyn tauottamiseen.

5 LAPSEN OSALLISUUS JA HYVINVOINTI

5.1 Lapsi aktiivisena toimijana ja oppijana

Lapsilla on mahdollisuus omiin ajatuksiin. Jokainen lapsi saa vaikuttaa ja heidän mielipiteitään kuunnellaan

- Lasten kokoukset
- Mind map -työskentely
- Leikin suunnittelu ja rakentaminen

Erilaisten vuorovaikutussuhteiden mahdollistaminen. Painotus hyviin tapoihin, toisten huomioimiseen ja vertaissovitteluun

- Lapsen mielipiteiden kuuleminen ja kunnioittaminen
- Tunteiden sanoittaminen
- S2 -ohjaus
- MiniVerso lasten vertaissovittelun toimintamallina
- Tuikku -ohjelma varhaiskasvatuksen opettajan vetämänä

Oppiminen mahdollistetaan jokaisessa arjen tilanteessa (esim. ruokailussa, pukemisessa)

- Pilkottu kuvatuki itseohjautuvuuden tukena myös ohjatuissa oppimistilanteissa
- Strukturoitu ja selkeä oppimisympäristö sisällä, vasuperustainen tilojen muodostaminen leikille, tutkimiselle ja oppimiselle
- Oma paikka pukemiselle ja ruokailuun
- Aikuisen malli ruokailussa

Lapsilla on mahdollisuus opetella moniluku- ja digitaitoja valvotusti

- Pelikasvatussuunnitelma otetaan käyttöön
- Feel & Play -tunne- ja musiikkikasvatuksen ohjelma
- Seppo-pelin käyttö osana lasten toimintaa
- Monilukutaidon mahdollistavat sovellukset käyttöön
- Tarvittaessa henkilöstön koulutus erilaisten sovellusten käyttöön

Lapsilla on mahdollisuus valita vapaaehtoisten toimintojen välillä

- Materiaalit ovat lasten ulottuvilla
- Oppimisympäristöt suunnitellaan lapsiryhmän tarpeiden mukaisesti
- Leikkitalu ja kuvitetut leikkitalut auttavat lasta itseohjautuvuuteen leikin valinnassa
- Leikkien suunnittelu ja rakentaminen yhdessä lasten kanssa

Lasten itsearvioinnin kehittäminen/harjoittelu

- erilaiset keskustelut, hymynaamat ja peukutukset
- viikon tähtihetket
- mahdolliset reissuvihkot kuvilla (esim. vieraskieliset lapset)

5.2 Kiusaamisen ehkäisy

Syksyisin ryhmäytymisen jälkeen jokainen tiimi käy läpi kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman. Tiimin suunnitelmaan kirjataan tarvittavat toimenpiteet, joihin palataan aina tarvittaessa ja ne päivitetään tilanteen mukaan.

Oleellista on huolehtia ryhmäytymisen onnistuminen ja jokaisen yksilön huomioiminen. Ennakoivalla työllä on iso merkitys kiusaamisen ehkäisyssä. Kasvattajan läsnäolo sekä nopea asioihin puuttuminen ovat avainasemassa.

- erilaiset ryhmäytymistä edesauttavat leikit ja pelit
- MiniVerso -vertaissovittelu
- Huomaa hyvä -menetelmä
- tunteiden sanoittaminen ja ilmaiseminen sallituilla tavoilla
- kaveritaitojen vahvistaminen

- sosiogrammi havainnointivälineenä
- puheeksiotto huoltajien kanssa

5.3 Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Tunnekasvatus on yksi tärkeimmistä työkaluista, jonka kautta pyrimme vaikuttamaan kokonaisvaltaisesti lapsen sosioemotionaalisten taitojen tukemiseen varhaiskasvatuksessa.

Tavoitteena on:

- Lapsilähtöinen lähestyminen tunnekasvatukseen
- Opitaan tunnistamaan ja hyväksymään erilaisia tunteita
- Lapsen ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen yksin ja ryhmässä

Tunnekasvatusta toteutetaan päivittäin lapsiryhmissä ja mm. varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimesta ohjattuna toimintana kaikille ikäryhmille päiväkodissa.

Tunteiden ilmaisemisen tukemiseksi otetaan käyttöön erilaisia kuvallisia ohjeita, joihin lapset voivat palata aina tilanteen niin vaatiessa.

Materiaaleja ja menetelmiä tunne- ja vuorovaikutuskasvatukseen ovat mm.:

- MiniVerso -vertaissovittelu
- Huomaa hyvä! -menetelmä
- Feel & Play -tunne- ja musiikkikasvatuksen ohjelma
- Tuikku-ohjelma varhaiskasvatuksen opettajan ohjaamana
- Tunteet hukassa -metsäseikkailu
- Maltti ja Sinni -tunnekortit
- Fanni -kirjat
- Virhusaaren seikkailut -materiaali

5.3.1 MiniVerso

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstö on koulutettu keväällä 2024 MiniVerso -menetelmän käyttäjiksi. Menetelmä otetaan aktiivisesti käyttöön toimintavuonna 2024–2025.

Toimintavuonna 2024–2025:

- ✓ Versoviikko 2.-8.9.2024
- ✓ MiniVerso huoltajien valtakunnallinen info 24.9.2024
- ✓ MiniVerson ylläpitotapaaminen 28.10.2024

MiniVerso on kehitetty osaksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria lapsen oikeuksien, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi ristiriitatilanteissa.

Restoratiivinen lähetysmistapa vahvistaa sovitteluvaa toimintakulttuuria ja restoratiivinen sovittelu tarjoaa vaihtoehtoisen menetelmän ratkaista lasten välisiä ristiriitoja arjen toiminnassa. Restoratiivisuus on kohtaamista, kuuntelua, ihmisten välisten suhteiden eheyttämistä ja sosiaalisten taitojen vahvistamista.

Ajatuksena on, että ristiriitatilanteet ymmärrettäisiin tavalliseen elämään kuuluviksi ja erimielisyyksien ratkaiseminen enemmän oppimistilanteiksi kuin hankalaksi tai ikäväksi välikohtaukseksi.

5.3.2 Huomaa hyvä! -menetelmä

Kaisa Vuorisen kehittämä Huomaa hyvä! –pedagoginen menetelmän tarkoituksena on lasten luontenvahvuuksien tukeminen.

Positiivinen pedagogiikka on pedagoginen suuntaus, joka pohjautuu positiivisen ja humanistisen psykologian viitekehykseen ja tutkittuun tietoon. Opetuksessa ja kasvatuksessa korostuu jokaisen lapsen ja nuoren arvostava kohtaaminen, vaikeuksissa auttaminen ja ennen kaikkea hyvän huomaaminen. Pedagogiikan keskiössä on luontenvahvuuksien ja sosioemotionaalisten taitojen arvostaminen ja opettaminen. Menetelmässä on keskeistä ymmärtää myönteisten tunteiden ja lämpimän vuorovaikutuksen merkitys hyvälle oppimiselle ja kasvulle.

Huomaa hyvä! -menetelmän hyödyt:

Lapsille

- ✓ Myönteisen minäkuvan vahvistuminen
- ✓ Lisääntynyt hyvinvointi yksilöillä ja ryhmässä
- ✓ Tunne- ja sosiaalisten taitojen oppiminen
- ✓ Omien vahvuuksien tunnistaminen

Henkilöstölle

- ✓ Työnimu, vähäisempi stressi ja kasvanut hyvinvointi
- ✓ Omien vahvuuksien hyödyntäminen ja onnistumiset
- ✓ Positiivinen vuorovaikutuksen kieli

Vanhemmille

- ✓ Lapsen ja koko perheen vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen
- ✓ Kodin ja päiväkodin positiivinen kasvatuskumppanuus

5.3.3 TUIKKU - tunnetaitoja ja osallisuutta varhaiskasvatuksessa

TUIKKU- toimintamallissa tuetaan lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, osallisuutta sekä henkilökunnan merkitystä näiden taitojen tukemisessa. Myös vanhempien osallisuutta pyritään vahvistamaan. TUIKKU- ohjelman avulla vahvistetaan varhaiskasvatuksen työyhteisön ilmapiiriä. Näillä kaikilla toimilla on suora merkitys siihen, miten lapsen elämään kuuluvat aikuiset voivat tukea lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatuksessa erityisopettajalla on koulutus ylläpitää TUIKKU-toimintamallia.

5.4 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Yhdenvertaisuussuunnitelmassa tarkkaillaan yksikön toimintaa kaikkien lasten yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Tasa-arvosuunnitelma keskittyy sukupuolten tasa-arvoiseen kohteluun sekä sukupuolivähemmistöjen huomioimiseen.

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatukseen laaditussa toiminnallisessa suunnitelmassa painopisteenä ovat lasten osallisuuden lisääminen, leikin merkityksen vahvistaminen sekä läsnäolo ja myönteinen kohtaaminen. Kaikki edellä mainitut menetelmät ja toimintavuoden teema tukevat myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteuttamista.

5.5 Kerhotoiminta

Muita pienryhmiä, jotka tukevat lasten kehitystä, järjestetään lapsiryhmän tarpeen ja henkilöstön osaamisen mukaisesti.

Kieli- ja liikun- takerho (KiLi)	3–4-vuoti- aat	syys-marraskuu helmi-huhtikuu	KiLi-materiaali	Vetovastuu kerhosta on kaikilla kasvatusvastaulli- silla kasvattajilla.
Tunnetuokiot	2–5-vuoti- aat	joka kolmas viikko	mm. Fanni, Sinni ja Maltti, Jukka-Hukka Tuikku -ohjelma	Varhaiskasvatuksen eri- tyisopettaja
Tarina- ja kuva- kerho	4–5-vuoti- aat		mm. Marjamäki-ma- teriaali ja Roihusten perhe, Jänistarinat	Vetovastuu kerhosta on kaikilla kasvatusvastaulli- silla kasvattajilla.
S2 -ohjaus	3–5-vuoti- aat	2–3 kertaa kuu- kaudessa	mm. Kielen vuosi- kello (Oulun malli), Marjamäki-materi- aali, Aamu-materi- aali	Varhaiskasvatuksen eri- tyisopettaja
Pelikerho; vuo- rovaikutus, kes- kittyminen ja tunteiden hal- linta	3–5-vuoti- aat		Eritasoiset lautapelit lasten ikätaso huoi- mioiden. Tukea tarvitsevat lapset ja vertaistuki- lapset	Vetovastuu kerhosta on kaikilla kasvatusvastaulli- silla kasvattajilla.

6 LAPSEN TUKI

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten kuin varhaiskasvatuslaissa on säädetty.

Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet.

Tuen tarpeen arviointi, tuen antaminen sekä toimintakulttuurin ja toimintatapojen kehittäminen kuuluvat koko henkilöstölle heidän koulutuksensa, työnsä ja vastuidensa mukaan.

Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa:

- Varhaisen tuen varmistamiseksi teemme yhteistyötä erityistyöntekijöiden kanssa (mm. neuvola; LENE ja 4 v-kaavake, varhaiskasvatus lastensuojelun avohuollon tukitoimena)
- tuen käsikirja, johon avattu tuen prosessi, lomakkeisto ja pedagogisen tuen arviointi
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja konsultointi ryhmissä
- vieraskielisten lasten S2-ohjaus

Tuen muotoja päivittäin:

- Kannustava ilmapiiri: kehuminen, kannustaminen, kiittäminen, onnistumisten huomaaminen
- Toiminnan ennakointi (säännöllinen päiväjärjestys, kuvitetut viikko- ja päivästruktuurit, rutinit ym.)
- Kasvattajien johdonmukainen toiminta
- Yhdessä sovitut lapsiryhmän pelisäännöt
- Oppimisympäristön järjestelyt niin, että ne tukevat esim. lasten oppimista leikin, yhdessä tutkimisen ja vertaisoppimisen kautta
- Päivittäiset arjen tilanteet oppimistilanteita (pukeminen, ulkoilu, ruokailu, siirtymätilanteet)
- Pienryhmätoiminta, joka mahdollistaa yksilöllisemmän tuen ja havainnoinnin, keskittymisen sekä työskentely- ja leikkirauhan
- Päivän eri toimintojen ja tilanteiden jäsentäminen kuvin, piirtäen ja tukiviittomin
- Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehityksen tukeminen

Jokaisen lapsen tuettua kasvua ja oppimista tukevat myös seuraavat toimintamallit ja sopimukset:

1) Jokaisella lapsella on oikeus tulla ymmärretyksi

Toimenpiteet:

- Kaikkien lasten osallistumisen ja kommunikoinnin tukena ryhmissä käytetään erilaisia kuvia ja kerrontamenetelmiä
- Kuvitetulla viikko-/päiväsuunnitelmalla tuemme lasten osallisuutta ja ennakoimme lasten orientoitumista viikon/päivän tapahtumiin
- Vuorolasten kuvitettua päivästruktuuria käytetään päivittäin (iltaisina ja viikonloppuisin) hahmottamaan illan tai viikonlopun struktuuria
- Myös tuokioiden eri vaiheiden pilkkominen kuviksi tai laulujen sanojen kuvittaminen on mahdollista

2) Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen nivelvaihe

- yhteistyö keväällä esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa vuosikellon mukaisesti
- yhteistyön vahvistaminen joustavaksi ja lapsilähtöiseksi

Toimenpiteet:

- kevään tutustumisretket esiopetukseen
- esiopettajien vierailu päiväkodilla
- minieskaritoiminta ja kokemusasiantuntijat

3) Pedagogisen tuen tsekkaus

- jokaisessa ryhmässä tarkastellaan toimintaa, oppimisympäristöä, osaamista ja välineistöä ns. pedagogisen tuen tsekkauslistan avulla. Ryhmäkohtaiseen tarkasteluun osallistuu myös varhaiskasvatuksen opettaja ja tarvittaessa varhaiskasvatuksen johtaja.
- Jokainen tiimin jäsen tarkastelee toimintaa työntekijän yksilöllisestä näkökulmasta, varhaiskasvatuksen kirjaa omat havaintonsa. Lopuksi tarkastellaan tiiminä yhdessä sovitus tiimipalaverissa.

Toimenpiteet:

- syyskaudella 2024 tarkasteltavat osiot:
 - 1) Toiminnan ohjauksen ja tarkkaavuuden tuki
 - 2) Oppimisympäristö
- kevätkaudella 2025 tarkasteltavat osiot:
 - Sosiaalisten taitojen ja käyttäytymisen tuki
 - Kielellisten taitojen tuki
 - Yhteistyö

7 DOKUMENTOINTI, ARVIOINTI JA LAADUN KEHITTÄMINEN

Pedagogisessa **dokumentoinnissa** käytämme erilaisia tapoja. Henkilöstön omassa käytössä olevaa dokumentointia on mm. havaintokansiot, pienryhmäkansiot, tiimipalaverien muistiot (1 x viikko), pedagogisen iltapäivän muistiot (1 x kk). Lisäksi henkilöstön tekemää muuta dokumentointia ovat tiimisopimus ja ryhmävasu.

Teams-alustan kansioita käytetään pedagogisen dokumentoinnin säilönä sekä sähköisenä ideapankkina (esim. liikunnan, musiikin ja katsomuskasvatuksen vuosikellot).

Huoltajille näkyvää dokumentointia ovat mm. lasten varhaiskasvatussuunnitelmat, kuukausisuunnitelmat ja lasten kasvun kansiot. Lasten kuvaamat valokuvat ja videot sekä muut ilmaisun muodot ovat osa pedagogista dokumentointia.

Arvioinnissa korostuu tuen vaikuttavuuden arviointi. Henkilöstön käytössä on kattava lomakkeisto käytännön työn ja dokumentoinnin tueksi.

Henkilöstön oman työn arviointia tehdään yksilötasolla koko ajan, mutta myös strukturoidusti toimintavuoden aikana. Työn arviointia tehdään myös mm. kehityskeskustelussa.

Arviointia kerätään lapsilta mm. haastatteluilla, kyselyillä tai tähtihetkillä. Huoltajilta palautetta toiminnasta saadaan erityisesti vasukeskusteluissa sekä vanhempainilloissa tai muussa sähköisessä palautteessa.

Varhaiskasvatuksen sisäisen arvioinnin kohteena:

- pedagogiset tavoitteet vasun näkökulmasta
- kokopäiväpedagogiikka ja lasten osallisuus
- tiimityöskentely ja vuorovaikutus
- tuen vaikuttavuus

Tavoitteena on myös ottaa käyttöön Karvin Valssi – Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä. Valssi on kansallinen laadunarviointijärjestelmä, jonka tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia laadunhallinnassa. Valssi on monipuolinen digitaalinen palvelu, jolla voidaan toteuttaa arviointitiedonkeruita, saada toimijakohtaisia arviointiraportteja, tuottaa arvioinnin toimipaikkakohtaisia yhteenvetoja sekä julkaista toimijan lakisääteisiä arviointituloksia. Tavoitteena on ottaa Valssista 1-2 työkalua käyttöön toimintavuoden 2024-2025 aikana.

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoituksena on toiminnan **kehittäminen**. Arvioinnin tulee olla systemaattista. Ryhmäkohtaisiin toimintasuunnitelmiin kirjataan arvioinnit kuukausitasolla. Koko toimintavuoden osalta arviointi kirjataan varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmaan.

Pedagogiikan kehittämisessä painotetaan erilaisten tukimuotojen käyttöönottoa jo yleisessä toiminnassa ja vahvennettuja ja kohdennettuna tehostetussa ja erityisessä tuessa.

Myös monialaisen yhteistyön ja palaverikäytäntöjen tehokkuuteen sekä dokumenttien arkistointiin kiinnitetään huomiota.

8 MONIALAINEN YHTEISTYÖ, TIEDOTTAMINEN JA MUU VIESTINTÄ

8.1 Monialainen yhteistyö

Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden kanssa

- kaksi kertaa vuodessa Lapsen tuen tiimi, jossa mukana hyvinvointialueen erityistyöntekijöitä ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia
- tuen järjestäminen, varhaiskasvatus avohuollon tukitoimena

- neuvolan terveydenhoitajalla mahdollisuus 4-vuotisneuvolan Lene-testien tekemiseen päiväkodissa
- pelastustoimen kanssa vuosittain olleet poistumisharjoitukset

Kunnan sisäinen yhteistyö:

- kulttuuripalvelut; lasten työpajat
- kirjasto; eteiskirjasto, kahvilatoiminta
- Kino; lasten elokuvateatterivierailu
- avoin kohtaamispaikka Puuhala
- tekninen toimi; toimivat tilat ja liikuntamahdollisuudet
- esi- ja perusopetus; nivelvaihe
- koulun iltapäivätoiminta; henkilöstön yhteiskäyttö ja toiminnan toteuttaminen yhdessä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen kanssa
- viestintätiimi; kehittämisen kohteena varhaiskasvatuksen oman viestintätiimin toimiminen

Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa:

- Järvi-Saimaan palvelut; ruokakasvatus
- Seurakunta; katsomuskasvatus, kirkkovuoden juhlat
- EsLi ja Virkistys; liikuntakasvatus, tapahtumat ja teemaviikot
- Reissupolku

8.2 Yhteistyö ja tiedottaminen huoltajille

1) Tervetuloa varhaiskasvatukseen infopaketti:

- varhaiskasvatuksessa aloittava perhe saa tuhdin tietopaketin varhaiskasvatuksen toiminnasta ja linjauksista
- aloituskeskustelu lapsen kotona tai varhaiskasvatuksessa
- huoltajien ja lapsen yhteiset tutustumiskäynnit varhaiskasvatusryhmässä
- tavoitteena saada:
 - o sähköiseen muotoon
 - o suomen kielen lisäksi venäjä, ukraina, englanti, ruotsi

2) Varhaiskasvatuksen johtajan syystervehdys:

- varhaiskasvatusjohtaja lähettää perheille syksyllä tervehdyksen varhaiskasvatuksesta, jossa avataan mm. tulevan toimintavuoden painopistealueita, teemoja ja tavoitteita toimintasuunnitelman pohjalta

3) Yhteistyö huoltajien kanssa on päivittäistä:

- kuulumisten vaihto lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Aamulla tuontitilanteessa vaihdetaan kodin kuulumiset. Hakutilanteessa lapset osallistuvat kertomaan päivän kuulumisista.
- Daisyn muistutusominaisuus, johon voidaan kirjoittaa oleellisia tapahtumia ja kuulumisia. Muistutusten kirjaaminen on tärkeää erityisesti vuorolasten osalta.
- tarvittaessa kuvat ja tekstiviestit vanhemmille lapsen ensimmäisinä hoitopäivinä
- vasupuut, pedagogiset ikkunat tms. toiminnan dokumentointi
- lapsen vasukeskustelut kaksi kertaa vuodessa ja/tai lisäksi tuen tarpeen arvioinnin mukaan

- 4) Tiedottaminen perheille Daisyn avulla:
 - Daisyn ilmoitustaulun ja lupakyselyjen käyttöä tulee edelleen kehittää aktiivisemmaksi.
 - kuukausisuunnitelmat ja -kirjeet lähetetään Daisyn kautta. Kuukausisuunnitelma löytyy myös ryhmien eteistiloista.
 - valokuvat kasvunkansiossa

- 5) Eteisinfot:
 - ryhmien ilmoitustaulut, ovi-ilmoitukset
 - kuukausisuunnitelma
 - henkilöstön esittely
 - esitteet ja suunnitelmat
 - kunnan info-tv

- 6) Toiminnalliset tapahtumat ja juhlat:
 - teemoitettu vanhempainilta syksyllä
 - jouluna perinteinen joulujuhla ja keväällä toiminnallinen juhla
 - muut pihatempaukset

9 HENKILÖSTÖN KOULUTUS JA TYÖHYVINVOINTI

Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat tärkeitä teemoja myös aikuisten ja kasvattajien näkökulmasta. Positiivinen puhe, toisen huomiointi ja pelisääntöissä pysyminen varmistavat henkilöstön työssä jaksamista kaiken kiireen keskellä.

Työyhteisön pedagoginen keskustelu:

1 Suunnittelupäivä

Koko varhaiskasvatuksen yhteinen suunnittelupäivä pidetään syksyn toimintakauden alussa. Suunnittelupäivän tarkoituksena on suunnitella ja kehittää tulevan toimintavuoden toimintaa ja käytäntöjä:

- henkilöstön vahvuudet
- osallisuus ja yhteisöllisyys voimavarana
- laaja-alainen ja pedagoginen tilasuunnittelu

2 Työyhteisöillat

Varhaiskasvatuksen henkilöstö kokoontuu säännöllisiin työyhteisöiltoihin, joissa on teemoitettu tai koulutuksellinen aihe. Toimintavuonna 2024–2025 yhteisöllisyyden kehittäminen muutoksessa.

3 Sak-aika

Viikkotyöajasta noin 13 % eli noin 5 tuntia varataan suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistehtäviin sekä varhaiskasvatussuunnitelmien laatimiseen. Varhaiskasvatuksen suunnittelu, toteuttaminen, arviointi ja kehittäminen kuuluvat varhaiskasvatuksen opettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan työtehtäviin. Sak-työajan tarve vaihtelee kuukausittain toiminnan tarpeen mukaan.

4 Seutuyhteistyö

Mäntyharjun ja Hirvensalmen kunnan varhaiskasvatuksen opettajille varataan aika tunnin mittaiseen pedagogiseen kahvilaan kaksi kertaa toimintakaudessa.

Lisäksi tuleva kuntaliitos huomioidaan prosessimaisena koulutuksena Pertunmaan kanssa. Prosessissa pureudutaan toimintakulttuurin yhtenäistämiseen, käytänteiden perkaamiseen ja henkilöstön tutustumiseen.

Koulutus:

Varhaiskasvatustilain mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että henkilöstö osallistuu riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Lakisääteinen koulutusvelvoite on 3–10 päivää vuodessa.

Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua Avin monipuolisiin ja ajankohtaisiin koulutuksiin, joita järjestetään pitkin toimintavuotta. Etelä-Savo täydennyskoulutusyhteistyön kautta on tarjolla Nepsy-koulutus, lääkeshoidon osaaminen ja vanhemmuuden tukeminen.

Myös jokaisen koulutustarve arvioidaan erikseen tilanteen mukaisesti.

Seutukoulutus järjestetään 1–2- kertaa toimintavuoden aikana.

Hyvinvoiva työntekijä:

Yhteistyö työterveyden kanssa jatkuu. Työterveystarkastukset ja influenssarokotukset on mahdollista toteuttaa päiväkotit Mustikkatassussa. Työfysioterapeutin vastaanotot jatkuvat syksyllä tarpeen mukaisesti päiväkodilla.

Tarvittaessa järjestetään työnhajausta moniammatillisesti tai jokin yksittäinen ryhmä huomioiden.

Syyskauden päättyessä henkilöstö kokoontuu yhteiseen iltahetkeen. Keväälle-25 suunnitellaan henkilöstön toiminnallinen virkistysilta. Suunnittelusta vastaa juhla- ja osallisuustiimi.

Mustikkatassu 10 vuotta:

Syyskuussa Mimi ja Kukun konsertti, kutsuvieraina Puuhalan perheet ja Pertunmaan varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa työskennelleet ja nyt eläkkeellä olevat työntekijät kutsutaan vuosittaiseen tapaamiseen.

Perinteinen joulujuhla varhaiskasvatuksen lapsille ja perheille.

Kutsutilaisuus päättäjille.